

CAPUT IX.

De iis, quæ lucrari possunt Præbendati, qui à Prælato occupantur.

§. I.

In c. de cetero, in c. ad audientiam de Clericis non residentibus.

Concil. Trid. Sess. 24. c. 12. de refor. verbo omnes vero.

Concil. Milansen. 4. verbo Episcopo.

CUM quilibet Prælatus duos Præbendatos curæ suæ Pastoralis subsidium deligere, & occupare Pontificio jure possit; hæc Mexicanâ declarante Synodo statuitur, & ordinatur, duos Capitulares hujusmodi à Prælato ad effectum prædictum nominandos, annuis suarum præbendarum emolumentis (præterquam obventionibus, & manualibus, quæ non, nisi verè, & realiter assistentibus, ut præfertur, dantur) integrè gaudere posse. Ita ut in celebrioribus festivitatis præmissis, ad matutinum, & alias horas, nisi tunc justo actualis occupationis impedimento caruerint, super quo eorum conscientia oneratur, interesse non debeant.

§. II.

QUicumque præterea Præbendati, qui Prælato alicubi extra suam ecclesiam Pontificaliter celebranti ministraverint, vel quos idem Prælatus à chori ingressu, vel ab eodem choro, etiam ante Missæ, vel alterius horæ finem ad se vocaverit, perindè ac si verè, & realiter Divinis interessent, universa emolumenta lucentur. Qui etiam ipso Prælato mandante concionem in eadem Cathedrali ecclesiâ habiturus fuerit, tri-

bus ante concionem diebus, si tamen in illis ad Missam, & vespas interfuerit, eorundem trium dierum obventionibus, & manualibus, sicut alii verè præsentés, gaudeat; si autem alibi sine expressâ ipsius Prælati jussione verbum Dei prædicare voluerit, nullis hujusmodi interessentiis, sed concessis pro requie diebus, si quos habuerit fruatur.

§. III.

NE autem cuiquam egrediendi chorum simulata suffragetur occasio; sed omnes coram Deo in sinceritate cordis ambulare studeant; hæc Sancta Synodus illorum, qui per fraudem aliquid lucrati fuerint, conscientias ad illud ipsum restituendum, ipso jure teneri, declarat.

STATUTORUM

PARS QUARTA.

CAPUT I.

De patitur Præbendatis ægrotantibus concessio.

§. I.

PRæbendatos adversâ valetudine laborantes favore per Sacros canones concessio prosequi volens hæc Sancta Synodus, decernit, & man-

Ex consuetudine
Granat. c. 56.
In c. unico de
Clericis non resi-
dentibus lib. 6.

II. C.

dat, ut quoties aliquis ecclesiarum hujus Archiepiscopatus, & Provinciae Præbendatus ægrotaverit, ad chorum venire non teneatur; & nihilominus universis præbendæ suæ emolumentis, & obventionibus, anniversariis, & manualibus, quæ non, nisi ab actualiter assistentibus percipiuntur, perinde, ac si Divinis officiis interesset, gaudeat. Et quia levissimâ ex causâ plures, dum rectè valent, ægritudinem simulant, ut hoc prætextu choro se subtrahant, quotquot hujusmodi fuerint, hæc Sancta Synodus & propriæ conscientiæ onus, & scrutantis renes & corda Dei judicium attendere commonet: ut, omni prorsus cavillatione postpositâ, ad interveniendum choro, ibique perpetuas Deo pro tot in nos collatis bonis laudes persolvendum, se ipsos excitent: & quæcumque simulatæ ægritudinis causâ bona perceperint, tantquam malâ fide, & contra Dei legem parta, restituant.

§. II.

Quoties autem quis ab ægritudine in pristinam, Deo juvante, salutem restitutus fuerit; cum primùm domo suâ exierit, non, nisi superpellicio indutus rectâ viâ ad ecclesiam, ejusque chorum, debitas pro receptis viribus eidem Domino gratias acturus, tendat. Sed si tunc temporis ab horis Canonicis vacetur, aliquos præfati sui adventus testes adhibeat, chorumque, cum voluerit, exeat. Quod si quis, ut præfertur, convalescens alio priusquam ad ecclesiam se contulerit, præter omnes horarum, quibus ægritudinis

Late Navarræ
de bonis Canonicis
in c. quando
de consec. dist.
1. c. 5 n. 10.

III.

titulo defuerit, distributiones, totidem aliâ emolumenta amittat: ita ut, si duobus ægritudinis causâ diebus absens à choro fuerit, dierum quatuor emolumentis mulctetur.

§. III.

Appellani quoque, & Acolyiti quoties manifestâ ægritudine præditi fuerint, simili absentia beneficio gaudeant. Verùm quia sæpè numero plures illorum bene valentes se ægrotare affirmant, ut otio vacent, ideo præter ipsorum ægritudines, eorum maxime, qui sine patenti causâ frequenter absunt, videndi, & examinandi cura præcipua Punctatori incumbat.

Ex Doctrinâ
Cobarrubias lib.
3. variarum re-
solutionum c. 13.
n. 4. vers. 5.

Consuetudine Gran.
c. 56.

CAPUT II.

De patitur Præbendatis extra Civitatem concessis.

§. I.

Quotiescumque Capitularis, qui requiem accepit, extra Civitatem profectus fuerit, ibique in verum, atque patentem morbum, qui fidedignâ Judicis, vel Sacerdotis, vel Notarii attestazione, additâ juramenti sollemnitate probetur, incidit, requie interim minimè computatâ, ægrotantium jure fruatur. Si tamen inde progrediatur ulterius, cessante hujusmodi ægrotantium favore, præmissâ requie iterum gaudeat.

Ex Const. Hisp.
à c. 124. usque
ad 126.

qui nihilominus ad Civitatem rediens, si ipsam verè ægrotare constiterit, idem *patitur*, ut præfertur, habeat. Si verò de ipsius ægritudine non satis constiterit, primò dictam requiem recipiat.

§. II.

Insuper ordinatur, & statuitur, ut qui eodem ægrotantium beneficio, quod *patitur* dici solet, extra Civitatem gaudere voluerit, illud in Capitulo per se, vel per alium petere debeat, non ut à suffragiorum eventu pendeat; sed ut illius absentia omnibus innotescat. Quod tamen nemini extra Episcopatum morari volenti, nisi ille salu- tiferum balneum, seu calidæ, frigidæve regionis temperiem de duorum Medicorum, id expedire jurantium, consilio, se adire velle juraverit, nec sine præmissis limitationibus concedatur.

§. III.

Ut autem, quoad fieri possit, dubia cessent, eâdem Synodo providente declaratur, ut si quis Capitularis personaliter in choro, vel alibi existens, sibi pro vespertino tempore, vel sequenti die hoc signum *patitur* apponi à Punctatore petierit, illud non obtineat; quòd si obtinuerit, totidem dierum, aut horarum, quibus tale *patitur* habuerit, emolumentis mandato Præsidentis muletetur. Si tamen aliquis ecclesiæ actualiter præsens adverso aliquo accidenti, vel indubitato morbo correptus fuerit, idque Punctator insinuaverit, ejusdem *patitur* signo in quadranti validè notetur.

CAPUT III.

De iis, quæ, cum Præbendatis ægrotantibus in mortis periculo constitutis agenda sunt.

VI §. I.

Siquidem satis constat gravibus morbis homines, ut plurimum, ad interitum duci, in eoque rigidissimo conflictu vires humanas debilitari, & memoriam deficere: adeo ut sic laborantes, ad recolendum mente Deum, seque ab æternæ mortis faucibus eripiendum, aliorum prudentium hominum præsidio, ac ministerio maximè indigeant; eapropter statuit, ac præcipit hæc Sancta Synodus, ut quovis Capitulari lethaliter ægrotante, duo beneficiati ad id magis idonei à Capitulo deputentur, qui Capitularem prædictum, ejusdem Capituli nomine visitent, ac tam in corporalibus, quàm in spiritualibus fraternâ sollicitudine adjuvent. Ecclesiasticis quàm primùm Sacramentis reficiant, prout probum decet Christianum: quibuscumque animæ suæ debitis, piè condito testamento, satisfacere faciant: eidem quoque Sanctum Extremæ Unctionis oleum tempore, quo illud ab eo cognoscatur, conferri in primis curent: ipsumque ambo simul, vel alternatim singuli, prout ejus necessitati expedire viderint, usque ad ultimum vitæ halitum diligentissimè commitentur. Piis denique ex sacrâ potissimùm paginâ verbis, & exhortationibus, sanctisque in Or-

Ex statut. Hisp.
c. 129.

dinario descriptis precationibus, terribili hujusmodi mortis articulo, contra communis hostis insidias, necessariis & opportunis ad bene in Domino moriendum corroborent, & suaviter exhortentur.

CAPUT IV.

Quomodo ægrotanti Prælo Ecclesiastica Sacramenta sint ministranda.

§. I.

Præcipit etiam, & mandat hæc Sancta Synodus, ut Prælo ægrotanti, ac Sanctissimæ Eucharistiæ, & Unctionis Extremæ sacramenta petenti, Capituli Præsidentis pluviali aureo ornatus, Præbendatis omnibus, nemine excepto, unâ cum Parochis, Capellanis, & Ecclesiæ ministris, reliquisque Sacerdotibus, qui congregari possint, superpelliciis indutis, processionis ordine comitantibus, cruce quoque cum luminaribus ditioribus præcedente, eandem Sanctissimam Eucharistiam, quâ decet devotione, ac reverentiâ ministret; Præbendatisque singulis huic actui deficientibus emolumenta singulorum mensium per eos emerita, inter alios, qui interfuerint distribuenda, detrâhi jubeat.

Ex statut. Hisp.
c. 128.

CAPUT V.

Quomodo Præbendatis ægrotantibus eadem Sacramenta ministrari debeant.

§. I.

Quando Sanctissimæ Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis sacramenta alicui Præbendato ægrotanti ministranda fuerint, per Parochum, sub cujus ille Parochiâ degerit, serico pluviali ornatum, accensis cereis, deputandisque à Præsidente ministris comitantibus, eidem ægrotanti, cui duo Capitulares superiùs nominati in reliquis necessariis adsint, ministrentur.

Ex Const. Hisp.
c. 127. & 128.

CAPUT VI.

De Campanarum pulsatione defuncto Prælo faciendâ.

§. I.

UT deferenda Prælo reverentia in omnibus resplendeat, eidemque morienti nihil debiti honoris deficiat, eâdem decernente Synodo statuitur, & ordinatur, ut quoties Prælatum obire contigerit, statim campana major sexagies admodum paulatim pulsetur; omnes deindè majores, minoresque campanæ funebri sonitu ter sollemnissimè tinniant: tuncque Parochiæ, Monasteria, Eremitoria, ac hospitalia simili campanarum pulsatione, ac sollemnitate respondeant. Id-

Ex Const. Hisp.
c. 130.

Conc. Milanens.
l. 2. p. titul. de
funere Episcopi,
& Milan 4. tit.
de funeribus, &
exequiis.

que per totum novendium quotidie, semel quidem post meridiem, ac iterum post Solis occasum, necnon tempore funeris spatio dimidiæ horæ durante similiter faciant; quatenus frequens omnibus precandi Deum recordatio subeat, ut & defuncto Prælato æternam felicitatem, & convenientem sancto ejus obsequio successorem populo concedat.

§. II.

Ex Const. Hisp.
c. 131.

Similiter quoties aliquem Capitularem obire contigerit, si Dignitas fuerit, quadragies; si Canonicus ter decies; si integer, viciès, si verò dimidius Portionarius, decies primò dicta campana major etiam paulatim pulsetur: statimque, ac funeris, & exequiarum tempore reliquæ omnes campanæ funebri sonitu sollemniter quatiantur.

CAPUT VII.

De modo sepeliendi Prælatum defunctum.

§. I.

Quæ appositæ
sunt ex Constit.
Hispal. & Con-
cil. Mediolanen.
supra cap. 6.

CUM Prælatus diem clauserit extremum, Pontificali ornatu, vestibus violacei coloris juxta Dignitatis ejus exigentiam induatur: & sic indutus super aliquem in amplo cubiculo, ubi decencia ad celebrandum altaria esse possint, construendum, ac sericis paramentis sternendum lectum collocetur. Post hæc Capitulares omnes, nemine dempto, sub penâ Præsidentis arbitrio imponendâ, superpelliciis, ac suo tempore etiam

chori cappis supervestiti, unâ cum Clero ad eum locum sublimi præcedente cruce processionis ordine accedant; ac Prælati, ut præfertur, defuncti animam juxta descriptum in Ordinario tenorem Deo commendent triaque defunctorum nocturna dicant. Manentibus interim, ex ejusdem Præsidentis ordinatione, competentibus in ecclesiâ ministris, qui currentis officii horas absque aliquo defectu recitent. Provisis deinde, atque dispositis ceteris rebus funeri necessariis, ministri de more parati, ac sex Præbendati pluvialibus induti sceptrâ ferentes, simulque omnes Monachorum conventus, ac reliquus ordo Clericorum à Cathedrali ecclesiâ, ubi juxta præviam vocationem congregati fuerint, ad supra dictum cadaveris locum ordine servato procedant. Ibique dicto Responsorio, & Oratione, defuncti corpus detectâ quidem facie, ut præfertur, indutum feretro decenter ornato imponant: illudque seniores Dignitates, ceterique Capitulares, & Monachorum ordines psalmos intereâ, aut alla secundum Manuale Romanum, vel laudabilem ejus Ecclesiæ consuetudinem dicenda decantantes, usque ad ecclesiam, ubi sepeliendus fuerit, humeris vicissim efferant. Ubi, si per statutum ad celebrandum tempus licuerit, sollemne Missæ sacrificium additâ ad ædificationem Populi dignâ funerali concione peragant. Ac denique corpore sepulturæ tradito Prælati hujusmodi propinquos, vel famulos, usque ad eandem, undè exierint, domum sine prævia cruce comitentur.

§. II.

ITEM ordinatur, & statuitur, ut præmisso exequiarum novendio durante, quotidie tam post Missam, quam post vespèras minister pluviali indutus coram sublimi cruce, ac luminaribus Responsorium pro eodem defuncto dicat. Ipso verò exequiarum die Decanus & Capitulum, eisdem Monachorum conventibus cum reliquo Clero intervenientibus, vigiliam cantent, & Missæ sacrificium, juxta Breviarii Romani formam, habitâ simili funerali concione perficiant. Ita ut in omnibus se Christianos, ac pios, suoque Prælato ejus Ecclesiæ sponso verè subditos ostendant. Atque adeo, quæcumque alia hic non expressa, quæ ad hujus funeris, exequiarumque decus, & ornamentum, probâ, & integrâ ipsorum conscientia dicente, desiderari judicaverint, ipsi diligenter provideant.

CAPUT VIII.

De modo sepeliendi Præbendatos defunctos.

§. I.

Quoties aliquis Præbendatus ex hâc vitâ migraverit, Sacerdotalibus, quas ipse haberit, aut emerit, vel si adeo pauper fuerit, ut eas emere nequeat, ab ecclesiâ providendis vestibus induatur: ejusque anima per aliquos Capitulares, & clericos à Præsidente nominandos

Ex Cons. Hisp.
c. 133. Concil.
Milan. 2. tit. 2.
Decreto 3.

Deo commendetur. Quibus peractis, & adveniente funeris horâ, Decanus & Capitulum, simulque ministri de more parati, cruce cum luminaribus præcedente, ecclesiam exeant, ac defuncti corpus ad ecclesiam, ubi sepeliri debuerit, efferant: & post vigiliæ recitationem, ac si per tempus licuerit, Missæ Sacrificium, illud sepulturæ tradant. Pro quo similiter exequias agere, & Missæ sacrificia infra dicenda celebrare; quæcumque demùm defuncto fratri ad animæ salutem, & corporis honorem necessaria, & opportuna providere teneantur.

§. II.

CUM verò Capellanus, vel minister Ecclesiæ ex hâc vitâ similiter migraverit, comitantibus omnibus ejusdem Ecclesiæ Capellanis, atque ministris cum demonstratione, quæ talis Ecclesiæ ministrum deceat, per Parochos sepeliatur.

CAPUT IX.

De iis, quæ quilibet Capitularis agere tenetur in Prælato, vel alicujus Capitularis obitu.

§. I.

Fides Catholica docet, quam sancta, & salubris cogitatio est pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur: undè hæc Mexicana Synodus decernit, & mandat, ut quilibet ejusdem Ecclesiæ Capitularis pro demortui Prælati animâ

sex, pro quovis verò Præbendato similiter vitâ functo tres; Prælatus autem pro quolibet ejusdem Ecclesiæ Capitulari, ex eadem vitâ migrante sex etiam Missas infra novendium à die obitus computandum dicere teneatur; & absentes, ut eisdem satisfaciant, certiores reddantur.

CAPUT X.

De Injuriis verbo, aut facto illatis.

§. I.

SI viri Ecclesiastici (qui propter statum eminentiam reliquo populo Christiano præ oculis habentur, quique verbis, motibus, & actionibus solidæ virtutis exemplum præbere debent) se ipsos, ut par est, à vitis omnibus corrigerent, plurimis profectò ad hoc necessario conditis legibus, mandatisque opus non esset. Quare hæc Sancta Mexicana Synodus inviolabi ordinatione decernit, & mandat, ut quoties aliquos Præbendatos jurgari, aut tam verbo, quam facto fixari quavis ex causâ occurrerit, eos Præsidentis arbitrio suo juxta ejusque culpam multare, & ad mutuam amicitiam quam primùm restituere possit, ac debeat. Quandoquidem tot spiritualia, ac temporalia bona ex concordia fraternitate, & pace; tot verò damna, & incommoda ex odiis, ac dissensionibus oriuntur. Siquis autem, quod absit, pacem, & amicitiam respuerit, à Prælato, qui statim de hoc certior fiat, tanquam à Patre efficaciori remedio corrigatur.

§. II.

DEclarat nihilominus eadem Sancta Synodus, non esse suæ intentionis per hoc decretum cuiquam jus aliquod tollere; sed quavis reconciliatione, & amicitia interveniente, offensum contra offendentem conqueri, ac litem prosequi in judicio posse. Affectu tamen paterno per viscera misericordiæ Dei nostri offensos hujusmodi hortatur, & monet, ut quid ejusdem Domini ministros, ac veræ charitatis, quæ patiens, & benigna est, sectatores deceat, ad pusillorum exemplum, & ædificationem attendant: atque adeo quaslibet sibi ipsis illatas injurias, in ejus, qui pro totius generis humani culpis satisfecit, quique nobis ipsum quotidie offendentibus clementissimè parcat, amorem, & gratiam aliis remittant. Pro quorum, aliorumque in præmissis necessariorum dispositione, & effectu eadem Synodus Præsidentis, & Capitulo conscientias onerat, ut sublatis omnino dissensionibus, & scandalis, quæ ad Dei obsequium, & Divini cultus augmentum expedire judicaverint, provideant. Idemque Præsidentis, tam in Capitulo, quam alibi Præbendatos à durioribus verbis, & manuum motibus, undè plura ex præmissis absurda nascuntur, abstinere jubeat, ac pertinaces, si opus fuerit, multari faciat.

§. III.

QUÆ omnia, & singula, ut præfertur, statuta hæc Sancta Provincialis Mexicana Synodus, ab omnibus Cathedralibus hujus

Archiepiscopatûs, & Provinciæ Præbendatis observari; illaque, & multas in eis contentas, à Præsidentibus, & Capitulis debitæ executioni mandari, ac Cæremoniale similiter ordinatum, & eisdem statutis insertum recipi, & exercitari, præcipit, injungit, & mandat. In quorum fides has Litteras assistentium eidem Synodo Patrum nominibus munitas sigillari fecit. Mexici in Aulâ Synodali, decimo septimo Kalendas Novembris Anno Domini millesimo quingentesimo octogesimo quinto.

P. Archiepiscopus Mexica- Fr. G. *Episcopus Guathe-*
nus. malensis.

Fr. Joannes *Episcopus Me-* D. *Episcopus Tlaxcalensis.*
choacanensis.

Fr. Gregorius *Episcopus* Fr. Dominicus *Novæ Gal-*
Tucatanus. litia *Episcopus.*

Fr. B. *Episcopus Antequerensis.*

In testimonium veritatis præmissis meo nomine subscripsi.

Dr. Joannes de Salcedo.

III

Q

NOS Antonius tituli Sanctorum Joannis & Pauli Presbyter Cardinalis Carrafa fidem facimus, & attestamur, statuta facta à Reverendissimo Domino Archiepiscopo Mexicano in Synodo Provinciali anno M. D. LXXXV. celebrata, unâque cum Synodo prædictâ ad Sanctissimum Dominum N. missa, à Sacrà Congregatione Cardinalium Concilio Tridentino interpretando Sanctitatis suæ auctoritate Præpositorum emendata, atque aptata fuisse: eorumdemque statutorum originale apud ipsam Congregationem remansisse: cum quo hujusmodi statuta hoc libro chartarum LXXXIX. quarum prima incipit: *Sancta Synodus Provincialis in Civitate Mexicanâ*, ultima verò: *augmentum expedire*, & desinit: *Doctor Joannes de Salcedo*; descripta, & collata in omnibus, & per omnia concordant. In quorum fidem his propriâ manu subscripsimus, & ab infrascripto Secretario item subscribi, sigillumque nostrum, quo in Congregationis prædictæ litteris, & scripturis obsignandis utimur, apponi mandavimus. Romæ die XXVII. Octobris M. D. LXXXIX. Ita est.

A Card. Carrafa.

Laurentius Frizolius Sacræ Congregationis antedictæ Secretarius de mandato.

Et est signatum sigillo Illustrissimi C. Carrafa.

✠ Locus sigilli Card. Carrafa.